

INHOUDSOPGAVE

1	WAAROM, WAT EN HOE?	1
1.1.	Aanleiding voor het onderzoek en probleemstelling	1
1.1.1.	Het belang van burgerlijk procesrecht	1
1.1.2.	De positie van het instituut van de kantonrechter	2
1.1.3.	Verschillen tussen de kantonrechter en de civiele rechter?	4
1.1.4.	De onderzoeksvragen	7
1.2.	De opzet en context van het onderzoek	8
1.2.1.	Specificering van het object van onderzoek	8
1.2.2.	De (selectie van de) drie gerechten	10
1.2.3.	Het dossieronderzoek	12
1.2.4.	De interviews	16
1.2.5.	Normatieve deel van dit proefschrift	17
1.3.	Terminologie	18
1.4.	Behandelplan	19
2	DE VERSCHILLEN VAN TOEN TOT NU	21
2.1.	Inleiding	21
2.2.	De herkomst van de kantonrechter en zijn familietrekken	22
2.3.	Het historische jaar 2002 en verder	26
2.4.	Hedendaagse (veronderstelde) verschillen	29
2.5.	Conclusie	32
3	PROCESRECHTELIJKE CONTEXT EN HYPOTHESES	35
3.1.	Inleiding	35
3.2.	Het historische jaar 2002: procesrechtelijke veranderingen en de naweeën daarvan	35
3.2.1.	De wijzigingen	35
3.2.2.	Partijplichten	37
3.2.3.	Het proces(verloop)	44
3.2.4.	De persoon van de rechter	47
3.3.	Hypotheses	48
3.3.1.	Partijplichten	48
3.3.2.	Proces(verloop)	49
3.3.3.	De persoon van de rechter	51

3.4. Verschillen de zaken tussen de drie gerechten?	53
3.4.1. Financieel belang	54
3.4.2. Type zaken	54
3.4.3. Rechtsbijstand partijen	55
3.4.4. Conclusie	56
3.5. Samenvatting en vervolg	57
4 PARTIJPPLICHTEN IN DE OGEN EN HANDEN VAN DE RECHTER	59
4.1. Inleiding	59
4.2. De substantiëringsplicht	59
4.2.1. Inleiding	59
4.2.2. Rechters over de substantiëringsplicht	60
4.2.3. Bevindingen uit het dossieronderzoek	62
4.2.4. Conclusies	64
4.3. De stelplicht	66
4.3.1. Inleiding	66
4.3.2. Rechters over de stelplicht	67
4.3.3. Bevindingen uit het dossieronderzoek	69
4.3.4. Conclusies	70
4.4. Bewijs	71
4.4.1. Inleiding	71
4.4.2. Rechters over bewijs	72
4.4.3. Bevindingen uit het dossieronderzoek	74
4.4.4. Conclusies	77
4.5. Conclusie	78
5 HET PROCES(VERLOOP)	83
5.1. Inleiding	83
5.2. De comparitie	83
5.2.1. Inleiding	83
5.2.2. Rechters over de comparitie	84
5.2.3. Bevindingen uit het dossieronderzoek	87
5.2.4. Conclusies	91
5.3. Procesverloop/processtappen	93
5.3.1. Inleiding	93
5.3.2. Rechters over het aspect van mondelinge antwoorden	93
5.3.3. Bevindingen uit het dossieronderzoek	94
5.3.4. Conclusies	97

INHOUDSOPGAVE

5.4. Doorlooptijd	98
5.4.1. Inleiding	98
5.4.2. Rechters over het aspect van de doorlooptijd bij de cna- en de repliek-route	99
5.4.3. Bevindingen uit het dossieronderzoek	100
5.4.4. Conclusies	105
5.5. Appel	107
5.5.1. Inleiding	107
5.5.2. Bevindingen uit het dossieronderzoek	108
5.5.3. Conclusies	110
5.6. Conclusie	111
6 DE PERSOON VAN DE RECHTER	115
6.1. Inleiding	115
6.2. Taakopvatting	115
6.2.1. Inleiding	115
6.2.2. De taakopvatting volgens de geïnterviewde rechters	115
6.2.3. Conclusie	119
6.3. Lengte van het vonnis	120
6.3.1. Inleiding	120
6.3.2. Rechters over het vonnis	120
6.3.3. Bevindingen uit het dossieronderzoek	122
6.3.4. Conclusies	126
6.4. Rechterlijke ervaring	127
6.4.1. Inleiding	127
6.4.2. Rechters over ervaring	128
6.4.3. Bevindingen uit het dossieronderzoek	130
6.4.4. Conclusies	133
6.5. Conclusie	134
7 TUSSENCONCLUSIE	137
7.1. Inleiding	137
7.2. Verschillen in (het gebruik van) het proces(recht)	137
7.3. In hoeverre sluiten die verschillen aan bij de veronderstelde verschillen	140
7.4. Vloeien de verschillen voort uit de (verschillen in) taakopvatting?	141
7.5. Algemene bevindingen ten aanzien van het proces(recht)	141
7.5.1. Inleiding	141
7.5.2. Procesvoering door partijen	142
7.5.3. Benutting van de beoordelingsruimte	142

7.5.4. Buiten de beoordelingsruimte	143
7.5.5. Doelmatigheid	144
7.6. De positie van Utrecht ten opzichte van de andere twee gerechten	144
8 DE BETEKENIS VAN DE ONDERZOEKSRESULTATEN VOOR DE KWALITEIT VAN HET CIVIELE PROCES	147
8.1. Inleiding	147
8.2. Wat is kwaliteit?	147
8.3. De inhoud van de kwaliteitscriteria	152
8.3.1. Toegankelijkheid	152
8.3.2. Het recht op een eerlijke behandeling	153
8.3.3. Openbaarheid	157
8.3.4. Berechting binnen een redelijke termijn/tijdigheid	157
8.3.5. Onafhankelijkheid en onpartijdigheid	160
8.3.6. Deskundigheid	161
8.3.7. Deugdelijk feitenonderzoek/waarheidsvinding	162
8.3.8. Conclusie	163
8.4. De onderzoeksresultaten langs de lat van de kwaliteitscriteria	163
8.4.1. Partijplichten	163
8.4.2. Proces(verloop): mondeling antwoord, comparitie en appel	167
8.4.3. De persoon van de rechter	171
8.5. Conclusie	173
8.5.1. Opmaat	173
8.5.2. Interne toegankelijkheid	173
8.5.3. Het recht op een eerlijke behandeling	174
8.5.4. Openbaarheid	175
8.5.5. Berechting binnen een redelijke termijn/tijdigheid	175
8.5.6. Onafhankelijkheid en onpartijdigheid	176
8.5.7. Deskundigheid	176
8.5.8. Deugdelijk feitenonderzoek/waarheidsvinding	176
8.5.9. Balans	177
8.5.10. Ten slotte	177
9 NAAR EEN VERBETERDE CIVIELE PROCEDURE	179
9.1. Inleiding	179
9.2. Partijplichten	180
9.2.1. Eerdere voorstellen	180
9.2.2. Lessen uit de onderzoeksbevindingen	183
9.2.3. Aanbevelingen	190

INHOUDSOPGAVE

9.3. Het proces(verloop)	191
9.3.1. Eerdere voorstellen	191
9.3.2. Lessen uit de onderzoeksbevindingen	194
9.3.3. Aanbevelingen	197
9.4. De persoon van de rechter	198
9.4.1. Eerdere voorstellen	198
9.4.2. Lessen uit de onderzoeksbevindingen	200
9.4.3. Aanbevelingen	204
9.5. Slotbeschouwing	205
Samenvatting	209
Summary	219
Literatuurlijst	229
Bijlage 1: Vragenlijst voor dossieronderzoek	241
Bijlage 2: Topiclijst voor interviews	243
Curriculum Vitae	245